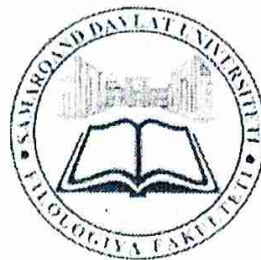

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI
FILOLOGIYA FAKULTETI

Ro'yxatga o'lingan:

№ BD- 60530200

2024-yil " 28 "

"TASDIQLAYMAN"

Samarqand DU rektori:

R.I. Xalmuradov

2024-yil " "

MEDIYA SAVODXONLIGI VA AXBAROT MADANIYATI
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	500000 – Tabiiy fanlar, matematika va statistika
Ta'lim sohasi:	530000 – Fizika va tabiiy fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60530200 – Geografiya

Fan/modulkodi MAM1205	O'quv yili 2024-2025	Semestr II	ECTS – Kreditlar 4	
Fan/modulturi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
I.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ubotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy (soat)
	Mediya savodxonlik va axbarot madaniyati	48	72	120

Fanning maqsadi (FM)	
FM1	I. FANNING MAZMUNI “Media savodxonlik va axborot madaniyati” fanini o'qitishdan maqsad, dunyo axborot maydonida shiddat bilan rivojlanayotgan davrda ilm fanning rivojlanish uchun har bir soha mutaxassisi xususan, talabalar bu sohaning ijobiy jihatlarini o'zlashtirgan xolda kelgusi faoliyatida axborot texnologiyalardan o'rinni foydalanish va ilmiy tahlil qilish ko'nikmasini shakllantirish. Talabalarga bugungi kundagi zamonaviy axborot makoniga poydevor bo'lgan, inson ijtimoiy-madaniy hayotining ajralmas qismi hisoblangan muloqot, ma'lumot evolusiyasi tarixini o'rgatish, ko'nikmasini shakllantirish, refleksiv fikrlay olish, murakkab vaziyatlarda konstruktiv mantiqiy xubsa chiqara olish qobiliyatini hosil qilish, kasbiy yo'nalganlikda global axborot makonida qabul qilinayotgan axborotlarni tushunish, baholash, tanqidiy tafakkurni shakllantirish fanning umummetodologik ko'nikmalaridan foydalanish xususiyatini tarbiyalay oladigan bilimlarga ega bo'lish jarayonlarini o'rganish. Fanning vazifasi: Ommaviy axborot vositalari va media makonga xos: “raqamli”, “kompyuter”, “vizual”, “texnologik”, “kommunikatsion”, “media”, “axborot”, “ommaviy madaniyat” va “texnokratiya” kabi tushunchalarni yoshlarga mazmuni, maqsad va vazifalarini anglatgan xolda foydalanish madaniyatini va fikrlash ko'nikma va malakasini shakllantirish. Talabalarda fanni o'qish natijasida: ma'lumot, axborot tushunchalari evolusiyasi va tarixiyligi; media va axborot madaniyati savodxonligining asosiy elementlari; axborot manbalari, yoshlarda internet va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish; media savodxonlik va axborot madaniyati haqida ko'nikma va malakalarini hosil qilishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ubotlari)	
III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:	
Mashg'ubotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	1-mavzu. “Mediya savodxonlik va axbarot madaniyati” fani predmetiva mazmuni
	Mediata'lim ommaviy kommunikatsiyalarni o'rganishga yo'naltirilgan. Mediata'limning

	asosiy yo'nalishlari. Mediata'lim - tanqidiy fikrlash. Mediata'lim – mediani o'rganish. Demokratik va globallashuv jarayonida muhim ahamiyatga ega. Mediama'n manbasini aniqlash, uning mohiyatini anglash, mediani hisobotlash chiqarish.
M2	2-mavzu: Axborotni jamiyatda tutgan o'rni va ahamiyati (4 soat) Axborotlashgan jamiyat tushunchasi, mazmun - mohiyati. Xabar, ma'lumot, bitim va shartnomalar. Ommaviy axborot vositalari: gazeta va jurnallar. Axborot-inson hayotining ajralmas qismi. Axborot turlari: ijtimoiy va madaniy turmush, jamiyat siyosiy va iqtisodiy jarayonlar bilan uzviyligi. San'at, sport va ma'naviy hayot. Axborotning ta'lim va tarbiya jarayonidagi o'rni va ahamiyati. Axborot oqimi va axborot madaniyatining shakllanish tendentsiyalari. Medialarning qadriyatlariga tayanishi va ularning tarbiyaviy ahamiyati. Axborotdagi shaxs his-tuyg'ulariga ta'sir muammolari. Ommaviy axborot vositalarining ijtimoiy ta'sir kuchi. Media qadriyatlar. Axborotning ijtimoiy qatlamlarga ta'siri. Yangi O'zbekistonda fuqarolarning faollashuvida media va axborotni ahamiyati. Ommaviy axborot vositalarida axborot, ma'lumot (man)lar bilan ishlash va uning ommaga ta'sirini beqlash. Axborotda adolat va xolislik printsiplari
M3	3-mavzu: Jahon media va axborot makonida raqobat muhiti (2 soat) Bosma va ommaviy axborot vositalari: Gazeta, jurnal, radio, televidenie va internet jurnalistikasi da o'zaro raqobat muhiti. Aholining axborotga bo'lgan ehtiyoji. Davlat va xususiy bosma nashr va ommaviy axborot vositalarida raqobat muhiti. Ma'buotda so'z va axborot olish erkinligi. Ma'buot va ommaviy nashrlarda raqobat. Blogger va vaynerda kasbiy etiket. Axborotdagi aromad manbaga aylanishi. Axborotning inson ongiga ta'sir muammolari. Kasbiy etiket va etkasi.
M4	4-mavzu: Xorijiy ommaviy axborot vositalarini media zamonidagi o'rni (2 soat) Bosma nashr: “The Times”, “New Times”, “Bloomberg”, “Sabah”. Radio: “Exa Moskv”, “TRT” va “Amerika ovozi” teleradio-kompaniyalarining axborotlari tahlili. T.Livetning “Garverd biznes rev'yu” maqolasi xaqida. Kenichi Omasining “Chegarasiz dunyo” asarining globallashuvdagi ahamiyati. “Olomoncha madaniyat” oqibatlari. Xozirgi globallashuv integratsiyalashuv, axborotlashuv va ilmiy-texnik taraqqiyot oqibatining inson omiliga ta'siri muammolari. Jaxon axborot tarmog'ida finava ma'naviy xurujlar va ularning oqibatlari.
M5	5-mavzu: Media maydon tuzilishi va ta'siri (2 soat) Axborotlashgan jamiyat va media maydon tushunchasi. Uzviyligi va uning o'ziga xususiyatlari. Media maydonning shaxs va jamiyadagi o'rni va ahamiyati. Media axborot yaratish va uni tahlili. Media axborot (man) tahlili va uni baholash madaniyati. Media madaniyat. Media ta'lim. Global tarmoqlarning zamonaviy iskanjalari. Internet tarmoqlarining vujudga kelishi va maqsadi: “Odnoklassniki”, “Telegram” “Facebook”, “Instagram”, “Whatsapp” “Tik tok”, “Youtube”, “Twitter”, “go-gulf.com”, “Linkedn”.

M6	6-mavzu: Ijtimoiy tarmoqlarda axborot xurujlari va taxdidlar (4 soat)
	Ijtimoiy tarmoq tushunchasi va uning mohiyati. Ijtimoiy tarmoqning axborot maydoniga aylanishi. An'anaviy OAV o'zini ijtimoiy tarmoqlar egallashi. Ijtimoiy tarmoqlarning jozibadorligi va yoshlarni o'ziga jalb etishi. Ijtimoiy tarmoqlar va messengerlar. Video, musiqa va manbalar. Oila kushandasi. Ijtimoiy tarmoqlarning ommalashuvi. "Odnoklassniki", "Telegram", "Facebook", "Instagram", "Whatsapp", "Tik tok", "YouTube", "Twitter", "go gulf.com", "Linkedn". Ijtimoiy tarmoqlarning jamiyat hayotiga ta'sir muammolari. Ijtimoiy tarmoq – bu ommaviy madaniyatning omili sifatida. Ijtimoiy tarmoqlarda madaniy transformatsiya, integratsiya va diffuziya. Ijtimoiy tarmoqda axborot almashinuvini printsiptini aniqlash va tizimli tadqiq va taxlil etish. Ijtimoiy tarmoqlarning jamiyatga funktsional bog'liqligi.
M7	7-mavzu: Media maydonda axborot tarqatish madaniyati (2 soat)
	Axborot maydonida ahloq va shaxs tushunchasi. Axborotning ong va tafakkurga ruhiy ta'sir muammolari. Internet, virtual va vizual olamning shaxsga ta'siri. "Kazino", "sport o'yinlari", "karta o'yini". Vizual olamning ommaviyligi va jozibadorligi. Media maydonda vizual jozibadorlikning shaxs tasavvurida namoyon bo'lishi. Vizual olamda muqot, sevgi va nikoh munosabatlari. Vizual kontentning ommaviyligi va ta'sir muammolari. Axborot almashinuvining mexanizmlari va ilmiy nazariy asoslari. Axborot almashinuvining madaniy-soʻtsial xolati va ahamiyati.
M8	8-mavzu: Shaxsga yo'naltirilgan axborot: psixologik, diniy va madaniy taxdidlar (2 soat)
	Axborotning shaxs va jamiyatga yo'naltirilganligi. Etnik, milliy, va mintaqaviy muammolarga yo'naltirilgan psixologik, diniy va madaniy taxdidlar. Milliy nizotlari va taxdidlar. Axborot tizimida "falsifikatsiya metod" (feyk)dan foydalanish. Axborot manbalaridan foydalanishda shaxs madaniyatini takomili. Ko'pmillatli jamiyada tolerantlik, bag'rikenglik g'oyalarga tajovuz va taxdidlar. Hozirgi dunyoda terrorizm, ekstremizm va diniy tahdidlar: moslashuv va mafkuraviy kurash. Axborot almashinuvining regulativ funksiyasi, xavf-xatar va tahdidlar. Axborot almashinuvida mikro, mezo, makro darajalari. Globallashuv sharoitida tinchlik va barqarorlikka taxdid soluvchi: milliy, mafkuraviy va axborot xurujlarini bartaraf etishning zamonaviy mexanizm va texnologiyalari.
M9	9-mavzu: Axborot xavfsizligini ta'minlashning g'oyaviy-nazariy asoslari (2 soat)

	Yoshlarda media maydon, internet va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish madaniyatini shakllantirish. Bu vositalarga qaramlik emas balki, yoshlarda to'g'ri foydalanish tushunchasini shakllantirish. Axborot manbalariga qiyosiy va tanqidiy yondashuv. Inkori inkor qonunini media savodxonlik va axborot madaniyatida namoyon bo'lishi. Internet tarmog'idagi milliy segmentlar va axborot xavfsizligining nazariy-metodologik asoslari. Ta'limda media savodxonlik va axborot madaniyatini qo'llash metodlari. Axborot xurujlari: etnik, irqiy, milliy, mintaqaviy, diniy, siyosiy va iqtisodiy jihatdan kamsitishni targ'ib etuvchi manbalarga nisbatan mantiqiy, psixologik hamda huquqiy yondashish.
M10	10-mavzu: O'zbekistonda axborot xavfsizligining ma'naviy va huquqiy asoslari (2 soat)
	Axborot almashinuvining milliy – mental, yosh, jins va hayotiy tajriba hamda ijtimoiy xususiyatlari. Yoshlar o'rtasida huquqbuzarlik, ma'naviy va ruhiy zo'ravonlik. Milliy qonunchilikda axborot xurujlari. Davlat siri, qonun bilan qo'riqlanadigan sirlar. Fuqarolarning shaxsiy, qadr-qimmat va obro'siga nisbatan dahli qilish. Giyohvandlik vositalari, psixotrop modda va prekursorlarni targ'ib qiluvchi saytlarga taqiy qilish xaqida ma'lumot berish. Prezident asarlari, farmonlari, xukumat qarorlari va O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida media savod-xonligi va axborot madaniyatini himoyalashi. Xalqaro normalarda axborot himoya. BMTning "Bo'la huquqlari to'g'risida"gi konvensiyasi. "Terrorizm, ekstremizm va separatizmga qarshi" kurash bo'yicha ShXT konsepsiyasi.
M11	11-mavzu: Virtual o'yinlarning yoshlar ongiga ta'siri (4 soat)
	Komp'yuterga to'belikning to'rt bosqichi: moslashish, odatlanish, shaxsiy omillarga ta'siri, inson hayotining ajralmas bo'lagi sifatida. Internet va komp'yuter o'yinlarining paydo bo'lishi. Virtual tanishuvlar. Virtual o'yinlar – yoshlar tafakkuri va dunyoqarashiga ta'siri. Virtual olam va manipulyatsiya. Komp'yuter o'yinlarining ruhiy va jismoniy xatarlari. Virtual olamda o'zlikni namoyon qilish – "qaxramonlik". Zo'ravonlik, faxsh va shafqatsizlikka undovchi o'yinlar: "Pubj", "Minecraft", "gta", "counter-strike", "Ever Quest", "Manhunt", Hilmiy Xidir Soriy "internet orqali bog'lanishning ijtimoiy munosabatlarga ta'siri" bo'yicha sosial so'rovi.
M12	12-mavzu: Media maydon va internet imkoniyatlari (2 soat)
	Hozirgi kunda axborot texnologiyalari taraqqiyoti. Ijtimoiy tarmoqlar. Forumlar. Bloggerlar. Vikilar. Elektron tijorat, auksion, magazin va to'lovlar. Yangiliklar guruxi

	(Usenet). Internet-radio, televizion (IPTV) va telefon (IP). Veb-chatlar (IRC) va rek lama.
M13	13-mavzu. Axborot xavfsizligini ta'minlashda davlat siyosatining ahamiyati
	Axborot xavfsizligini ta'minlashda davlat siyosati. Axborot sohasidagi ijtimoiy munosabatlar. Shaxs, jamiyat, davlatning axborot xavfsizligi sohasidagi asosiy vazifalari. Fuqarolarning o'zini-o'zi boshqarish organlari, jamoat birlashmalari, nodavlat notijorat tashkilotlarining axborot xavfsizligi borasida o'miva ahamiyati.
M14	14-mavzu. Shaxs, jamiyat va davlatning axborot xavfsizligi borasidagi vazifalari
	Shaxsning axborot borasidagi xavfsizligi, axborotdan erkin foydalanish sharoitlari va kafolatlari. Shaxsiy hayotiga aloqador sirlar. Axborot vositasida ruhiy ta'sirdan himoya. Demokratik fuqarolik jamiyati asoslari rivojlan tirilishi, OAV erkinligini ta'minlash. Ijtimoiy ongga axborot vositasida ta'sir ko'rsatishga yo'l qo'yimaslik. Davlatning axborot sohasidagi xavfsizlikka, tahdidlarga qarshi iqtisodiy, siyosiy, tashkiliy va boshqa chora-tadbirlari.
M15	15-mavzu. Ijtimoiy tarmoqlarning axborot sohasidagi xavfsizlikka tahdidi
	Talabalar soxta ma'lumotlarni tarqatuvchi, tashviqot usidagi va virus kontentlarni tarqatuvchi, shu orqali demokratik jamiyatlardagi siyosiy, ijtimoiy hayotga ta'sir ko'rsatuvchi raqamli platformalar o'rtasidagi bog'liqlikni ko'proq his etadi. Chalqatuvchi va yolg'on ma'lumot tashuvchi kontent. Axborot buzilishining uchta shakli: dezinformatsiya, axborotning noto'liqligi, aniq ma'lumot.
III Amaliy mashg'ublar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: Amaliy (A) mashg'ublar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.	
A1	Media savodxonlik va axborot madaniyatining tadrijiyligi hamda jamiyatdagi ahamiyati
A2	Mediata'limning asosiy yo'nalishlari.
A3	Media – insonning ruhiy dunyosi sifatida.
A4	Xorijiy ommaviy axborot vositalarini media zamondagi o'rni
A5	O'zbekistonda umumiy mediya ta'limning o'rni va tavsifi
A6	Media savodxonlikni oshirishda kutubxonalarning ahamiyati
A7	Media sohasida moddiy va intellektual qadriyatlar yig'indisi
A8	Shaxsga yo'naltirilgan axborot: psixologik, diniy va madaniy taxdidlar
A9	Media savodxonlik va axborot erkinligi

A10	O'zbekistonda axborot xavfsizligining ma'naviy vahuquqiy asoslari
A11	Media maydon va internet imkoniyatlari
A12	Media maydon va internet imkoniyatlari

IV Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

“Mediasavodxonlik va axbarot madaniyati” fanibo'yicha mustaqil ta'lim mavzulari

Nr	Mustaqil ta'lim mavzulari
1.	Mediata'limning jahon ta'lim tizimida tug'gan o'rni
2.	Metasavodxonlikning maqsad va vazifalari.
3.	Chegarasiz axborot almashinuvi sharoitida mediata'lim, media savodxonlikning ahamiyati.
4.	Post-haqiqat (post-haqiqat) davri va axborot ishonchiligi masalalari.
5.	Axborotning buzilish va geosiyosiy manfaatlar.
6.	Ijtimoiy tarmoqlardagi media ko'ng'ini barqarorlashtirish chora-tadbirlari.
7.	Netiket.
8.	“Media savodxonlik”, “Axborot savodxonlik”, “Vizuall savodxonlik”ning o'ziga xosliklari.
9.	Raqamli agressiya qarshilik kurash chora-tadbirlari.
10.	Raqamli agressiya qarshilik kurash chora-tadbirlari.
11.	YuNYESKO va mediata'lim.
12.	G'lobal va milliy segmentda tarqatilayotgan axborotlarni tekshirishning zamonaviy usullari.
13.	Mediata'lim uzluksiz ta'limlari.
14.	Dunyo mamlakatlardagi mediata'lim taraqqiyoti.
15.	Axborot manbalarini nomakzlashuvi ta'sirida dezinformatsiyalarning ko'payishi
16.	Jamiyatning siyosiy ququllanish va yolg'on axborotlarning ko'payish sabablari
17.	OAVning istalgan turida axborotlarni fakt-analiz qilish
18.	Yopiq axborot manbalar bilan ishlash.
19.	Yolg'on axborotlarni identifikatsiyalash metodlari
20.	Faktlar ham sub'yektiv bo'laladimi?
21.	Axborot manbalarini oshkor yetmaslik holatlari.
22.	O'zbekistonda mediasavodxonlikni joriy yetish chora-tadbirlari.
23.	Rek lama materiallarini tahlil qilish.
24.	Zamonaviy media datlar.
25.	Kiberxavfsizlik qoidalari.
26.	Media dan ratsional foydalanish.
27.	Diniy mavzudagi media mahsulotlari mediasavodxonlik rakursida tahlil qilish.
28.	Siyosiy mavzudagi media mahsulotlari mediasavodxonlik rakursida tahlil qilish.
29.	Axborot makonda manfaatlar to'qnashuvi.

30. Raqamli ijodkorlik.

3. **V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiya)**
Fanni o'zlash tirish natijasida talaba:
- "Mediyasavodxonlik va axbarot madaniyati" fanidan talabalar, zamonaviy axbarot olamida tadqiqotlar ko'lamini, davrning o'z dolzarb muammosini tadqiqotlarning metodologik asoslari haqida *tasavvur va bilimga ega bo'lishi*;
 - Talaba "Mediyasavodxonlik va axbarot madaniyati" fanining ahvolda fan sifatida mavqegiga ega bo'lishi, o'rganilayotgan davr va bugungi kun Mediya ta'limning dolzarb muammolarini to'g'ri talqin qilish *ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak*.
 - Talaba o'zlash tirayotgan fan bo'yicha egallagan bilimlarini tahlil qilish to'plangan mediya savodxonligini, tajribani ilmiy va pedagogic amaliyotda samarali qo'llash *malakalariga ega bo'lishi kerak*.
4. **VI. Ta'lim texnologiyalariva metodlari:**
- Ma'ruzalar;
 - interfaolkeys-stadilar;
 - munozara,
 - o'z-o'zini nazorat.
 - "Aqliy hujum",
 - "Muammo";
 - Krossvord
 - Annogrammalar
 - Ko'chmadars mashg'ubtlari
5. **VII. Krediti olish uchun talablar:**
Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlash tirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy nazorat shakllari, hamda mustaqil ta'limda berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axbarot manbalari

Asosiy adabiyotlar:

1. Namazov B, Fayziyev A, Sharofiddinov Sh. Mediya va axborot savodxonligi. Toshkent: Baktia press. 2018-y
2. Muminov F.A, Nurmatov A. Jahon jurnalistikasi tarixi. Toshkent, O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti. 2006-y
3. Qo'shimcha adabiyotlar
3. Ixtisoslashgan jurnalistika. (ilmiy-ommabop nashr), J.9, -T., "O'zbekiston" NMIU., 2019. -784 b.
4. Muratova N., Grizl E., Mirzaxmedova. Jurnalistikada media va axborot savodxonligi. Toshkent: Baktia press, 2019. - 112 b
5. Mamatova Yo. Sulaymonova S. O'zbekistonda mediata'lim istiqbollari. - Toshkent 2013.
6. Zemlyanova L.M. Zarubejnaya kommunikativistika v preddverii informatsionnogo obshchestva. M.: Izd - vo Mosk. un-ta. 2001.
7. Imazarov K.T. vab. Hozirgi zamon jurnalistikasi. - T.: O'zMU, 2008.
6. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo

etamiz. - T.: O'zbekiston, 2016. - 29 b.

7. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizning mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - T.: O'zbekiston, 2017. - 485 b.
8. Mamatova Ya.M. vab. Sovremennaya jurnalistika. T.: MRS, 2006.
9. Nesterenko F.P. vab. Lug'at - ma'lumotnoma: jurnalistika, reklama, publikatsiya. T.: Zarqalam. 2003.
10. Bekmurodov M. Milliy mentalitet va rahbar ma'naviyati. T.: Abdulla Qodiriy nomidagi Toshkent davlat madaniyat instituti, 2003.
12. Mixaylov S.A. Sovremennaya zarubejnaya jurnalistika: pravila i paradoksy. Uchebnoye posobiye. SPb.: Izd-vo Mixaylova V.A., 2002.
13. Nazarov M.M. Massovaya kommunikatsiya v sovremennom mire. M.: «Yeditorial URSS», 2003. 240 s.
14. Proxorov Ye.P. Vvedeniye v teoriyu jurnalistiki: Uchebnoye posobiye. M.: Izd. Rip-xolding, 2002 g.

Internet saytlari

2. <http://www.zerkalo-nedeli.com>
3. <http://www.pravovedo.spb.ru>
4. vitaweb.jino-net.ru.
5. www.journalism.ru
6. www.mediaspru.ru/public/internet
7. www.telemultimedia.ru
8. <http://www.medialaw.ru/>
9. <http://www.internetworldstats.com>

Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024-yil "24" avgustidagi 1-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.

Fan/modul uchun mas'ul:
Rahimqulov G. - Sharof Rashidov nomidagi SamDU, filologiya fakulteti do'senti.

Taqrizchilar:
Umurova G.H. - SamDCHTI o'zbek va jahon adabiyoti kafedrasini mudiri, filologiya

fanlari doktori, professor.

Sirojiddin Xo'jaqulov – Tojik filologiyasi va xorijiy sharq tillari kafedrasining mudiri,
d.o.s., f.f.d. (tel: (93) 4164149).

Universitetning 2024-yil 16-avgustdagi 301-ijroiya qaroriga asosida
Fan dasturlari va mustaqil ta'lim boshqarmasining ishlab chiqarishga mas'ul ishchisi guruh:

Rais –

Kafedra mudirlari:

Fakultet dekani:

Sh. Rashidov nomidagi
SamDU O'quv ishlari bo'yicha
1-prorektor:

Nasirov A.N.

Sh. Hasanov

J.D. Eltazarov

A.S. Soliev

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Filologiya fakulteti
60230100- filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili 1-kurs talabalari uchun
tuzilgan "Mediasavodxonlik va axbarot madaniyati" o'quv dasturiga yozilgan

TAQRIZ

"Media savodxonlik va axborot madaniyati" fanini o'qitish yshlar
tarbiyasida muhim vazifa bajaradi. Mazkur fan dunyo axbarot maydonida
shakllanib borayotgan yoshlarning intellectual faolitetiga tezkor ta'sir qiladi.
Darhaqiqat talabalar ushbu sohaning ijobiy xislatlarini o'zlashtiradi hamda kelgusi
faoliyatlarida axborot texnologiyalaridan o'rinli foydalanish ko'nikmasini
shakllantiradi. Axbarot maydonida o'zlarining ilmiy savodxonligi, internetdan
foydalanish madaniyatini o'zlashtiradilar.

Fan dasturi shunday dolzarb muammolarni yechishga xizmat qiladi. Dastur
muallifi matematika, tarix, geografiya, kimyo mutaxassislariga mo'ljallangan
mavzular tanlashda izchillikka harakat qilgan. Samarqand davlat universitetida bu
fan ilk mashg'ulot sifatida joriy qilinishi adabiyotlar tanlashda, slaydlar
tayyorlashda ba'zi muammolarni keltirib chiqaradi. O'ylaymanki, professor-
o'qituvchilar bu kamchiliklarni bartaraf etadi.

Ma'ruza mashg'ulotlari yo'nalishlariga qarab 20-30 soat oralig'ida, amaliyot
mashg'ulotlari shunday soat miqdorini tashkil qiladi. Mustaqil ishlar ham davr
talabidan kelib chiqib ma'ruza va amaliyot mavzulariga mos ravishda tuzilgan.

Bildirilgan fikrlardan xulosa qilib aytishim mumkinki, ushbu o'quv dasturi
mazmuni va tuzilishi jihatidan mazkur o'quv dasturiga qo'yiladigan talablarga
javob beradi va uni bakalavr yo'nalishi uchun yozilgan "Mediasavodxonlik va
axbarot madaniyati" fanidan o'quv dasturini tarix, geografiya, matematika, kimyo
ta'lim jarayonida foydalanish uchun tavsiya etaman.

Xo'jaqulov

Tojik filologiyasi va xorijiy Sharq tillari kafedrasining
mudiri, filologiya fanlari doktori, dotsent

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Filologiya fakulteti
60230100 -filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili 1-kurs talabalari uchun
tuzilgan "Media savodxonlik va axbarot madaniyati" o'quv dasturiga yozilgan

TAQRIZ

Bugungi kunda "Media savodxonlik va axborot madaniyati" fanini o'qitish dolzarbliki kun tartibiga chiqmoqda. Fanning o'qitishdan maqsad, dunyo axborot maydonida shiddat bilan rivojlanayotgan davrda ilm fanning rivoji uchun har bir soha mutaxassisi xususan, talabalar bu sohaning ijobiy jixatlarini o'zlashtirgan holda kelgusi faoliyatida axborot texnologiyalardan o'rinli foydalanish va ilmiy tahlil qilish ko'nikmasini shakllantiradilar. Talabalarda bugungi kundagi zamonaviy axborot makoniga poydevor bo'lgan, inson ijtimoiy-madaniy hayotining ajralmas qismi hisoblangan muloqot, ma'lumot evolutsiyasi tarixini o'rgatish, ko'nikmasini shakllantirish, refleksiv fikrlay olish, murakkab vaziyatlarda konstruktiv mantiqiy xulosa chiqara olish qobiliyatini hosil qiladi.

Mazkur fan dasturi shu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan. Dastur muallifi matematika, tarix, geografiya, kimyo mutaxassislariga mo'ljallangan mavzular tanlashda izchillikka harakat qilgan. Samarqand davlat universitetida bu fan birinchi marta o'tilayotganligi bois kamchiliklardan ham xoli emas. Keyingi davr mobaynida, talabalar bilan muloqot davomida bu fan shakllantirilib boriladi.

Ma'ruza mashg'ulotlari yo'nalishlariga qarab 20-30 soat oralig'ida, amaliyot mashg'ulotlari shunday soat miqdorini tashkil qiladi. Mustaqil ishlar ham davr talabidan kelib chiqib ma'ruza va amaliyot mavzulariga mos ravishda tuzilgan.

Yuqoridagilarni hisobga olgan holda, ushbu o'quv dasturi mazmuni va tuzilishi jihatidan bunday o'quv dasturiga qo'yiladigan barcha talablarga javob beradi deb hisoblayman va uni bakalavr yo'nalishi uchun yozilgan "Mediasavodxonlik va axbarot madaniyati" fanidan o'quv dasturini ta'lim jarayonida foydalanish uchun tavsiya etaman.

Umurova G.H.

